Utbildningsinspektion i Johannes skola, förskoleklass och grundskola årskurs 1–5

Innehåll

Inledning 1
Underlag 1
Beskrivning av Johannes skola 2
Sammanfattande bedömning 2
Bedömning av resultaten 3
Bedömning av genomförandet 5
Bedömning av förutsättningarna 9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Johannes skola den 7 och 8 november, 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/ Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Johannes skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Johannes skola intervjuades skolledning, elever, lärare, elevvårdspersonal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Johannes skola

Johannes skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	74
Grundskola	290

Johannes skola är en grundskola med förskoleklasser och årskurser 1–5. Skolverksamheten är indelad i tre arbetsenheter: förskoleklass–årskurs 1, årskurs 2–3 samt årskurs 4–5 med två eller tre klasser i varje årskurs. På skolan finns en gren med undervisning på svenska och en mindre gren med tvåspråkig undervisning på engelska och svenska. Antagningskrav för den tvåspråkiga grenen är att eleverna måste ha engelska som dagligt umgängesspråk i hemmet med en eller båda vårdnadshavarna.

Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg behandlas i behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Skolan tillhör Norrmalms stadsdel i Stockholms kommun.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Johannes skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Johannes skola i många avseenden erbjuder undervisning av hög kvalitet. Verksamheten ligger i linje med de nationella målen och kunskapsresultaten är goda. Eleverna vid skolan trivs och känner sig trygga. Skolan bedriver ett förebyggande och aktivt arbete mot kränkningar.

Skolan behöver bland annat förbättra elevernas möjligheter till inflytande. Vidare bör skolans arbete med att anpassa undervisningen efter den enskilda eleven förbättras, framför allt i arbetet med att ge särskilt stöd.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolan saknar en likabehandlingsplan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Elevens val ges inte i enlighet med författningarna (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).

- Den tvåspråkiga undervisningen på skolan bedrivs inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 7 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förbättra elevernas möjlighet till inflytande över det egna lärandet och undervisningen.
- Skolan bör förbättra sitt arbete med individuella utvecklingsplaner.
- Skolans bör i högre grad anpassa sin undervisning till alla elevers olika behov och förutsättningar.
- Skolans bör se över och säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd också får detta. Vidare bör rektorn förbättra sin kännedom om det övergripande stödbehovet och beslut i elevvårdsärenden bör fattas av rektorn.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras och kvalitetsredovisningen bör utvecklas så att det tydligare framgår i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats. Kvalitetsredovisningen bör också innehålla analyser av resultaten.
- Ansvarsfördelningen inom skolledningen bör förtydligas och rektorns förtrogenhet med den dagliga verksamheten bör stärkas.
- Rektors och övrig skollednings kännedom om gällande föreskrifter bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Enligt skollagen skall utbildningen i förskoleklassen stimulera varje barns utveckling och lärande och ligga till grund för fortsatt skolgång. Enligt inspektörernas bedömning pågår ett bra arbete i förskoleklasserna i Johannes skola med att bland annat stärka barnens språkliga medvetenhet och lära dem grundläggande matematiska begrepp. De arbetar också med normer och värden på ett åldersmässigt lämpligt sätt, till exempel utifrån hur man blir en bra kompis.

De nationella ämnesproven i grundskolans årskurs 5 används bland annat för att lärare skall ges stöd i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått kursplanernas mål i svenska, matematik och engelska. I nedanstående tabell redovisas resultaten för år 2005 uppdelat på skolans två grenar.

Tabell. Nationella ämnesprov för åk 5 i Johannes skola. Tabellen anger andelen elever (%) som enligt skolans bedömning uppnått målen i proven.

	Svenska	Engelska	Matematik
Svenska klasser	94	97	91
Tvåspråkig klass	100	100	100

Källa: Siffrorna i tabellen är skolans egna och avser år 2005.

Av tabellen framgår att eleverna i årskurs 5 överlag når goda resultat i de nationella ämnesproven. Inspektörerna noterar att eleverna i den tvåspråkiga klassen uppnår ett bättre resultat än eleverna i de vanliga klasserna vilket bör vara föremål för analys.

Kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst skall uppnå efter det femte skolåret i samtliga ämnen. I Johannes skola finns emellertid ingen samlad bild över huruvida eleverna i årskurs 5 uppnår dessa mål. Inspektionen visar att Johannes skola inte heller gör regelbundna uppföljningar och analyser kring eventuella skillnader i kunskapsresultaten mellan pojkar och flickor, mellan elever med svensk och utländsk bakgrund samt mellan elever i den svenska och den tvåspråkiga grenen. Inspektörerna bedömer att arbetet med uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat med avseende på elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i årskurs 5 måste förbättras.

Även när det gäller yngre elever saknas en samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i relation till de nationella målen i kursplanerna. Däremot har de enskilda lärarna, enligt inspektörernas bedömning, en god uppfattning om elevernas resultat. Skolan bör dock förbättra sin övergripande uppföljning och utvärdering av elevernas resultat i samtliga ämnen även för grundskolans yngre elever. Resultaten bör analyseras med avseende på bland annat skillnader i skolans svenska klasser och tvåspråkiga klasser. Kunskapsresultaten och analyserna bör ligga till grund för skolans kvalitetsarbete.

I läroplanen anges att eleven skall stimuleras till att ta ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö. En förutsättning för detta är att eleverna känner till målen för utbildningen. Inspektionen visar att eleverna i Johannes skola har kännedom om målen för utbildningen.

Normer och värden

Enligt läroplanen ingår det i skolans uppdrag att aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Vid elevintervjuerna framkommer att eleverna vid Johannes skola upplever sin skolmiljö som trygg. Eleverna känner inte till några kränkningar och de säger sig ha stort förtroende för den antimobbningsgrupp som verkar vid skolan. Denna uppfattning bekräftas av elevvårdspersonalen som uppger att antalet mobbningsfall successivt minskar. Någon undersökning avseende trivseln har inte företagits på skolan. Däremot har antimobbningsgruppen lämnat ut en enkät till eleverna och de svar som har inkommit bekräftar, enligt elevvårdspersonalen, bilden av Johannes skola som en trygg miljö. Inspektörerna bedömer resultatet av skolans arbete med att skapa trygghet och trivsel för eleverna som gott.

Alla som arbetar i skolan skall enligt läroplanen främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Läraren skall dessutom förbereda eleverna för delaktighet och medansvar samt för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle. En viktig grund för detta arbete är att eleverna ges möjlighet att utöva inflytande både över verksamheten i stort och över det egna lärandet. Eleverna i Johannes skola ges möjligheter till ansvar för verksamheten bland annat genom att medverka i klassråd och elevråd, vilka av eleverna uppges fungera väl.

Enligt biträdande rektor, som alltid deltar vid elevrådsmötena, behöver emellertid elevernas möjligheter till inflytande stärkas och det pågår just nu ett utvecklingsarbete kring elevrådets funktion. Inspektörerna bedömer att eleverna har vissa möjligheter till inflytande över verksamheten, men att detta kan förbättras ytterligare.

I läroplanen anges också att skolan skall sträva efter att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö. I mötet med eleverna på skolan framkommer emellertid att eleverna inte upplever sig ha särskilt stort inflytande på undervisningen utan att det oftast är lärarna som bestämmer. Enligt inspektörernas bedömning varierar dock graden av elevinflytande mycket mellan olika lärare och klasser. I vissa klasser är det läraren ensam som planerar undervisningen, men skolan kan också visa på goda exempel där eleverna ges möjlighet att utöva inflytande på sitt lärande, exempelvis genom att påverka innehåll i undervisningen eller val av arbetssätt och arbetsformer. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt arbete med att ge eleverna möjligheter att utöva inflytande över det egna lärandet och undervisningen.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Inspektionen omfattar bland annat huruvida skolan har system och rutiner för arbetet mot kränkande behandling. Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Ovan nämnda förordning ställer omfattande krav på en likabehandlingsplan som skall innehålla handlingsplan och rutiner för arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling. Någon sådan likabehandlingsplan finns inte på Johannes skola. Enligt uppgift från skolledningen håller skolan på att ta fram en likabehandlingsplan och ett förslag finns som skall bearbetas av personalen. Det är inspektörernas bedömning att en likabehandlingsplan måste upprättas och göras känd i verksamheten. Skolan bör vidare beakta författningskravet på elevernas deltagande.

Johannes skolas antimobbningsgrupp arbetar aktivt både förebyggande och åtgärdande och denna grupp är väl känd av elever och personal. Antimobbningsgruppens förebyggande arbete innebär samtal om värderingar och hur man löser konflikter. Gruppen har en tydlig handlingsplan för fall av kränkande behandling och vårdnadshavare kontaktas tidigt i processen. Handlingsplanen finns samlad i ett häfte som också översatts till engelska för att göras lättillgänglig för alla skolans elever, personal och vårdnadshavare. Handlingsplanen motsvarar dock inte kraven på en likabehandlingsplan, vilket bedömts ovan. Inspektörerna bedömer att skolan har ett väl fungerande arbete för att förebygga och åtgärda kränkande behandling.

Den 1 juli 2006 infördes en ny regel i grundskoleförordningen som innebär att varje skola skall ha ordningsregler som utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Johannes skola har sådana ordningsregler och dessa aktualiseras vid varje terminsstart. Detta till trots, uppgav många av eleverna att de inte kände till aktuella normer och regler på skolan. Inspektörerna vill betona vikten av att alla känner till dessa ordningsregler så att alla kan känna sig solidariska med de överenskommelser som gjorts.

Innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen

Det ingår i inspektörernas uppdrag att göra bedömningar som rör innehållet i undervisningen, organiseringen av undervisningen och val av arbetssätt och arbetsformer. Hit hör även bedömningar huruvida skolans mål och planering ligger i linje med nationella mål och riktlinjer, om kunskapssynen speglar det som uttrycks i läroplanen och om undervisningstiden ger eleverna förutsättningar att nå målen för årskurs 5. Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom dessa områden är av god kvalitet, utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

Individanpassning och stöd

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättandet av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i den individuella utvecklingsplanen skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10. Vid inspektionstillfället hade Johannes skola upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever, dock av varierande kvalitet. Inspektörerna har fått ta del av planer som endast är en nulägesbeskrivning av elevens situation och som saknar mål att utvecklas mot. Men skolan visar också upp exempel på innehållsrika utvecklingsplaner som väl uppfyller det tänkta syftet. Det är dock tydligt för inspektörerna att skolan saknar gemensamma rutiner för upprättandet av individuella utvecklingsplaner. Enligt uppgift från skolan pågår ett intensivt arbete med att utveckla den individuella utvecklingsplanen till att bli ett mer användbart verktyg för att fler elever skall nå målen. Inspektörerna bedömer att skolan har påbörjat ett bra arbete med att ta fram individuella utvecklingsplaner men att arbetet behöver förbättras ytterligare.

Enligt läroplanen skall undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Det finns olika vägar att nå målen och undervisning kan aldrig utformas lika för alla elever. I Johannes skola såg inspektörerna få exempel på undervisning anpassad till enskilda elevers förutsättningar och behov. De flesta elever arbetar under samma former, med samma uppgifter och de förutsätts också vanligen arbeta i samma takt. Inspektörerna bedömer att skolan i högre grad bör anpassa sin undervisning till alla elevers olika behov och förutsättningar.

Enligt läroplanen har rektor ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevvårdsverksamheten utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. I Johannes skola finns fungerande rutiner för att identifiera elever som är i behov av särskilt stöd. Vanligen går det till så att klasslärarna informerar arbetsenheten om att en elev riskerar att inte nå målen eller behöver stöd i övrigt. Behov av stöd diskuteras även på klasskonferenser och särskilda resurskonferenser samt i elevvårdsteamet. Stödet i Johannes skola är organiserat så att elever som riskerar att inte nå målen i första hand får stöd av lärare inom samma arbetsenhet. Utöver detta finns två så kallade resurslärare som arbetar med att ge särskilt stöd till elever, inom och utanför klassens ram. Resurslärarna delar ibland på eget initiativ ut en blankett till lärarna för att få en bild av stödbehovet och fördelar sedan sin tid utifrån vad som framkommit. På så sätt avgör lärare och resurslärare själva vilka elever som behöver särskilt stöd och hur stödet utformas. I mer ”allvarliga fall” fattas beslut om stödåtgärder i elevvårdsteamet, där biträdande rektorn deltar. Rektorn, däremot, saknar en samlad bild av stödbehovet på skolan och fattar inte heller beslut i alla elevvårdsärenden. Detta innebär enligt inspektörerna att rektorn saknar kännedom om huruvida alla elever som är i behov av särskilt stöd också får detta: Lärargruppen ger också uttryck för att stödbehovet är större än tillgängliga resurser. Inspektörerna gör bedömningen att skolan bör se över och säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd också får detta. Rektorns kännedom om det övergripande stödbehovet bör likaså förbättras och beslut i elevvårdsärenden bör fattas av rektorn. Inspektörerna har, i samband med att rektorns faktagranskning av rapporten, erhållit information om att skolan har inrättat tydliga rutiner för ärenden avseende elevers behov av särskilt stöd. Dessa rutiner infördes emellertid efter inspektionsbesöket, varför inspektörernas bedömningar kvarstår.

Enligt grundskoleförordningen skall rektor se till att det initieras en utredning och vid behov också upprättas ett åtgärdsprogram för elever som behöver särskilt stöd. Intervjuad elevvårdspersonal uppger emellertid att åtgärdsprogram endast upprättas i de ”allvarligaste fallen” och inte för alla elever som är i behov av särskilt stöd. Inspektörerna bedömer att arbetet med åtgärdsprogram måste åtgärdas så att åtgärdsprogram upprättas i samtliga fall en elev bedöms vara i behov av särskilt stöd.

Utvärdering, bedömning och betygssättning

I förskoleklassen följs elevernas språkliga utveckling upp bland annat genom LUS – läsutvecklingsschema. LUS används även fortsättningsvis för att följa elevernas läsutveckling till och med årskurs 5.

Uppföljning av elevers kunskapsutveckling varierar mellan lärare och arbetslag. Några lärare arbetar t.ex. med egna så kallade målmatriser inom matematik innehållande bl.a. de nationella målen att sträva mot i matematik. Meningen är att eleverna skall kunna utvärdera sina egna kunskaper utifrån dessa målmatriser.

I övrigt använder lärarna sina egna prov, men också läromedlens diagnoser och prov. För att säkerställa en likvärdig bedömning samverkar lärarna kring rättningen av de nationella ämnesproven. Vissa lärare inom skolan deltar vidare i stadsdelsövergripande nätverk och utbildningar kring bedömningsfrågor och dessa lärares erfarenheter sprids över skolan. Eleverna ges tillfälle att redovisa sina kunskaper på flera olika sätt, t.ex. genom diskussioner, redovisning av grupparbeten och gruppuppgifter där de får möjlighet att visa vad de lärt sig. Inspektörerna bedömer att utvärdering och bedömning av lärandet för de enskilda eleverna sker på ett bra sätt i Johannes skola.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall en sådan upprättas av skolan varje år. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Inspektörerna har tagit del av kvalitetsredovisningar för Johannes skola för år 2004 och 2005. Enligt inspektörerna utgör kvalitetsredovisningarna i huvudsak beskrivningar av verksamhetens organisation och arbetsformer. Analyser och utvärderingar av skolans resultat och vidtagna åtgärder till följd av dessa analyser saknas i stor utsträckning. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras. I samband med denna bedömning vill inspektörerna också betona vikten av att personal, elever och vårdnadshavare görs delaktiga i kvalitetsarbetet. Inspektörerna bedömer vidare att kvalitetsredovisningen måste åtgärdas så att samtliga författningskrav uppfylls.

Ledning och intern kommunikation

I Johannes skola består skolledningen av en tillförordnad rektor, en biträdande rektor och en enhetschef. Rektorn har en bakgrund som förskollärare och den biträdande rektorn är lärare, rekryterad ur lärargruppen på skolan. Ansvaret för pedagogiska frågor ligger hos biträdande rektor, med en hänvisning till att denne besitter mest kompetens avseende dessa frågor. Enligt skollagen skall rektor ha pedagogisk insikt, förvärvad genom utbildning och erfarenhet och det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektor skall också, enligt läroplanen, vara skolans pedagogiska ledare och chef över lärarna och övrig personal i skolan och har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Inspektionen visar att det finns en osäkerhet bland personalen om vem de skall vända sig till i olika frågor. Rektorn har initierat diskussioner avseende skolans långsiktiga utveckling men en ”röd tråd” saknas i skolans pedagogiska utveckling. Likaså saknas en långsiktig planering för personalens kompetensutveckling. Inspektörerna bedömer att det finns en otydlighet i hur ansvaret är fördelat i skolledningen och att rektorns pedagogiska ledarskap bör stärkas.

För att rektorn skall kunna leda och styra lärarnas pedagogiska arbete med eleverna och skapa en samsyn kring inriktningen på det pedagogiska utvecklingsarbetet krävs att rektorn är förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Enligt inspektörerna finns viss bristfällig kännedom om verksamheten hos rektorn och dennes förtrogenhet med verksamheten bör stärkas.

Inspektionen visar att ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och skolans ledning är tydlig. Rektorerna i stadsdelen får bra stöd från stadsdelsförvaltningen och alla rektorer träffas varannan vecka, vilket inspektörerna ser som positivt.

Efter inspektionsbesöket erhöll tillförordnade rektorn tjänsten som rektor på Johannes skola. Detta har medfört vissa förändringar i ledningsgruppen på skolan. Inspektörerna gör bedömningen att dessa förändringar inte påverkar de ursprungliga bedömningarna, som alltså kvarstår.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Enligt timplanen i skollagen skall ett visst antal timmar användas för elevens val. Dessa timmar syftar enligt grundskoleförordningen till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Johannes skola har valt att använda dessa timmar till obligatoriska extra timmar i engelska och idrott. Eleverna erbjuds inga valmöjligheter utöver dessa, av skolan, fastställda timmar. Denna organisation av elevens val strider mot skolförfattningarna och måste åtgärdas.

Johannes skola har många elever med utländsk bakgrund och en stor del av dessa elever har behov av undervisning i svenska som andraspråk. Undervisningen i svenska som andraspråk ges dock enbart som stödundervisning för de elever som riskerar att inte nå målen i svenska. Inspektörerna vill framhålla att svenska som andraspråk är ett ämne med egen kursplan och skall enligt grundskoleförordningen anordnas i stället för undervisning i svenska för de elever som behöver det. Det är inspektörernas bedömning att svenska som andraspråk måste anordnas för de elever som har behov av sådan undervisning. I detta sammanhang vill inspektörerna också påpeka att det är rektorn som beslutar om undervisning i svenska som andraspråk.

Enligt grundskoleförordningen får en kommun anordna delar av undervisningen i årskurserna 1–6 på umgängesspråket (tvåspråkig undervisning) för de elever som har annat språk än svenska som dagligt umgängesspråk med en eller båda vårdnadshavarna. Under den sammanlagda tid som tvåspråkig undervisning anordnas får högst hälften av undervisningen ges på umgängesspråket. Utbildningen skall planeras så att undervisningen på svenska successivt ökar under utbildningstiden.

Johannes skola bedriver tvåspråkig undervisning i engelska och svenska från förskoleklassen till och med årskurs 5. Kravet för att en elev skall antas till den nuvarande tvåspråkiga undervisningen i Johannes skola är att eleven har engelska som dagligt umgängesspråk i hemmet. I skolans tvåspråkiga förskoleklass bedrivs all undervisning på engelska, och i princip samtliga barn i förskoleklassen går sedan vidare till den tvåspråkiga undervisningen i grundskolan.

Inspektörerna konstaterar att det inte finns något uttryckligt lagstöd för att bedriva verksamhet på engelska för barn i förskoleklass, på det sätt som är angivet i grundskoleförordningen för elever i grundskolan. Det finns dock inte heller något förbud för sådan verksamhet, varför inspektörerna bedömer att så länge avsikten är att tillhandahålla förskoleklass för de barn som sedan erbjuds tvåspråkig undervisning i grundskolan, kan den godtas.

Vidar kan inspektörerna konstatera att i Johannes skola sker större delen av undervisningen i skolans tvåspråkiga årskurs 1 på engelska. Sedan ökar successivt andelen undervisning på svenska för att i årskurs 5 utgöra ungefär hälften av undervisningen. Med denna organisation av undervisningen uppnår skolan inte grundskoleförordningens krav på att minst hälften av den sammanlagda undervisningen skall ske på svenska. Inspektörerna gör därför bedömningen att andelen undervisning på svenska inom den tvåspråkiga grenen i Johannes skola måste öka i omfattning så att den överensstämmer med författningarna.

Personal

Enligt grundskoleförordningen skall skolans lärare ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Vid Johannes skola har nästintill alla lärare pedagogisk utbildning. De flesta av dessa lärare har också utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. I de enstaka fall adekvat utbildning saknas hos lärarna, löser skolan situationen så att några lärare ”byter klasser” med varandra för att tillgodose kravet på adekvat utbildning hos lärarna. Inspektörerna bedömer att utbildningen hos skolans lärare är god.

Under detta avsnitt har inspektörerna också granskat huruvida skolledning, lärare och annan personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Under inspektionen har framkommit att skolan saknar en likabehandlingsplan. Det har vidare framkommit att skolledningen har bristfälliga insikter gällande föreskrifterna för svenska som andraspråk samt elevens val. Slutligen föreligger också bristfällig kännedom om de regler som ligger till grund för skolans tvåspråkiga undervisning. Med anledning av ovanstående gör inspektörerna bedömningen att skolledningens kännedom om gällande föreskrifter bör förbättras.

Materiella resurser

Under rubriken ”Materiella resurser” har inspektörerna granskat tillgång till läromedel, användning av datorer, lokaler och skolbibliotek. Inspektörerna har bedömt att dessa resurser ger förutsättningar för en ändamålsenlig undervisning utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Anna Färm-Rydin

Lars Svensson